

วิกฤตสุขภาพจิตในโรงเรียน

Mental Health Crisis in School

สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์

Mental Health Crisis

วิกฤตสุขภาพจิต

ภาวะที่บุคคลเผชิญเหตุการณ์หรือ
สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียดรุนแรงจน
กลไกการเผชิญปัญหาตามปกติไม่สามารถ
จัดการได้ ส่งผลให้เกิดความไม่สมดุลทาง
อารมณ์ ความคิด และพฤติกรรม จนกระทบ
ต่อการดำเนินชีวิตและอาจต้องได้รับการช่วย
เหลืออย่างเร่งด่วน

Mental Health Crisis in School

วิกฤตสุขภาพจิต

สถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ครู หรือบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจ อารมณ์ ความคิด หรือพฤติกรรมอย่างรุนแรง จนไม่สามารถปรับตัวหรือดำเนินชีวิตประจำวันได้ตามปกติ และอาจส่งผลต่อความปลอดภัยของตนเองหรือผู้อื่น จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือและดูแลอย่างทันท่วงที

สาเหตุที่อาจนำไปสู่วิกฤตสุขภาพจิต

- การถูกกลั่นแกล้ง (Bullying) หรือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ (Cyberbullying)
- การสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รัก
- การแสดงพฤติกรรมเสี่ยงที่อาจเป็นอันตรายต่อตนเองหรือผู้อื่น
- ปัญหาครอบครัวหรือความสัมพันธ์ ความรุนแรงในครอบครัวหรือการถูกละเมิด
- ความเครียดจากการเรียนหรือการทำงาน
- ภัยพิบัติ อุบัติเหตุ หรือเหตุการณ์สะเทือนขวัญ
- ปัญหาทางเศรษฐกิจและหนี้สิน
- การกำเริบของโรคทางจิตเวช เช่น โรคซึมเศร้า โรคอารมณ์สองขั้ว หรือโรคจิตเภท

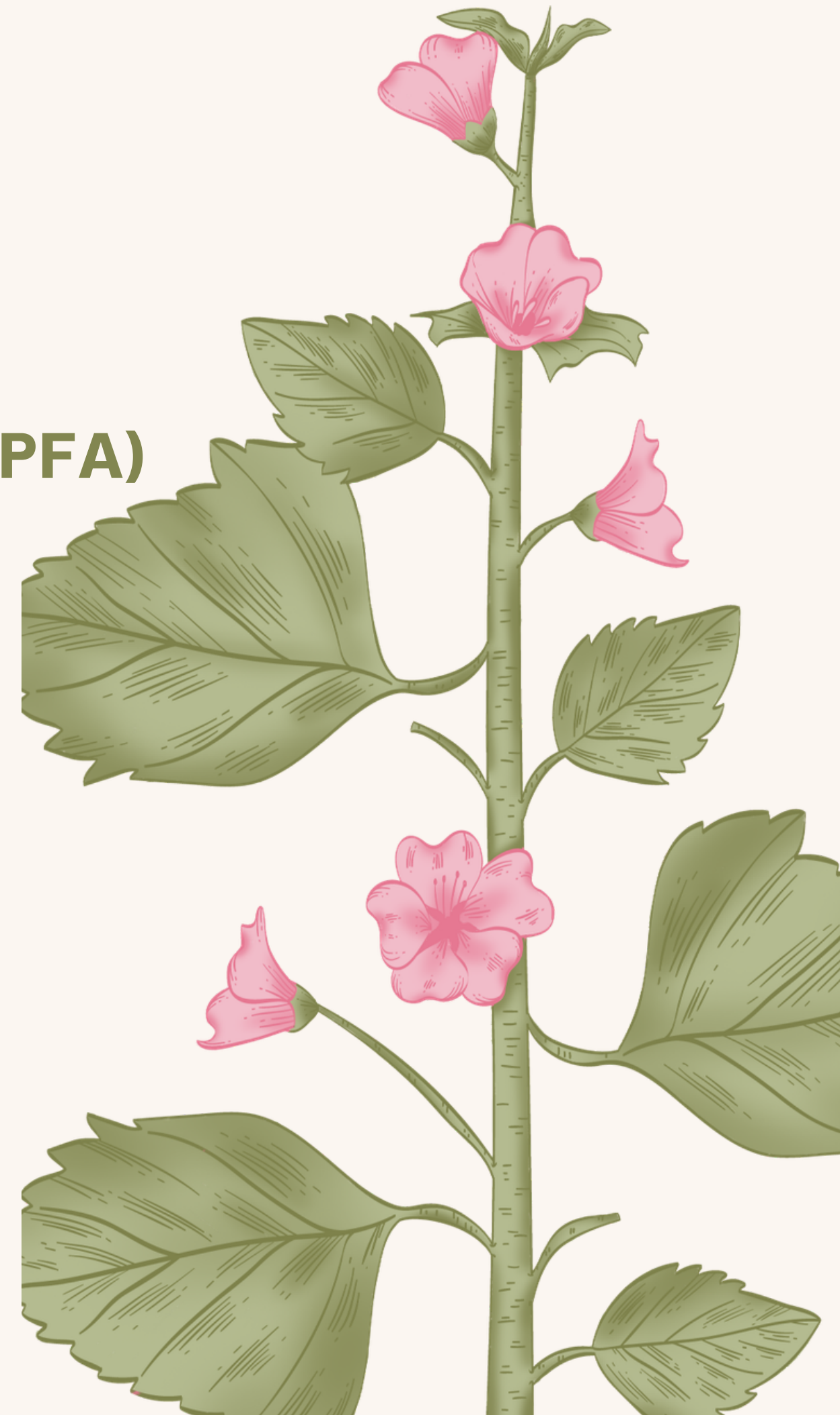

แนวทางการจัดการ

1. การเฝ้าระวังและคัดกรองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
2. การปฐมพยาบาลทางใจ (Psychological First Aid: PFA)
3. การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางจิตใจ
4. การประสานผู้ปกครองและเครือข่ายชุมชน
5. การส่งต่อบริการสุขภาพจิตเมื่อจำเป็น
6. การติดตามและฟื้นฟูภายหลังเหตุการณ์วิกฤต

Psychological First Aid : PFA

การช่วยเหลือและดูแลด้านจิตใจเบื้องต้นแก่ผู้ที่กำลังเผชิญเหตุการณ์วิกฤต ภาวะเครียด หรือเหตุการณ์สะเทือนขวัญ โดยมุ่งลดความทุกข์ทางอารมณ์ สร้างความรู้สึกปลอดภัย และสนับสนุนให้บุคคลสามารถกลับมาจัดการกับสถานการณ์และดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม

PFA ไม่ใช้การรักษาทางจิตเวชหรือการบำบัดทางจิตวิทยา แต่เป็นการช่วยเหลือเบื้องต้นที่สามารถดำเนินการได้โดยบุคลากรสาธารณสุข ครู ผู้ปกครอง อาสาสมัคร หรือผู้ที่ได้รับการฝึกอบรม

01

มอง (Look)

- ประเมินสถานการณ์และความปลอดภัย
- สังเกตผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ
- ค้นหาความต้องการเร่งด่วนและความเสี่ยง

02

ฟัง (Listen)

- รับฟังด้วยความตั้งใจ
- แสดงความเข้าใจและยอมรับความรู้สึก
- ไม่บังคับให้เล่ารายละเอียดของเหตุการณ์
- ช่วยให้ผู้ใช้ประสบเหตุระบุความต้องการของตนเอง

03

เชื่อมโยง (Link)

- เชื่อมต่อกับครอบครัว เพื่อน หรือเครือข่ายสนับสนุน
- ให้ข้อมูลและบริการที่จำเป็น
- ส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเมื่อมีความเสี่ยงหรือความต้องการเฉพาะ

รับมือวิกฤติสุขภาพจิตในโรงเรียน

ด้วย

2P2R

TECH #
MAYDAY

P1: Prevention

การป้องกันภาวะวิกฤติสุขภาพจิต ด้วยระบบสุขภาพจิตโรงเรียน

- ส่งเสริมทักษะสังคมอารมณ์ ทักษะชีวิต เพื่อป้องกันปัญหาสุขภาพจิต
- เฝ้าระวังอาการเสี่ยงด้านพฤติกรรมและอารมณ์
- ดูแลกลุ่มเสี่ยงเบื้องต้นโดยครูประจำชั้น ครูแนะแนว
หรือนักจิตวิทยาโรงเรียน
- ส่งต่อโรงพยาบาลใกล้บ้านหากไม่ดีขึ้น

P2: Preparedness

เตรียมพร้อม ซ้อมแผนรับมือกรณีเกิดวิกฤต

- วิเคราะห์และระบุความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น (เช่น เด็กทำร้ายตนเอง ทำร้ายผู้อื่น ถูกทำร้าย ฯลฯ)
- จัดทำแผนเผชิญเหตุ (แนวทางปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุ บทบาทผู้เกี่ยวข้อง แหล่งสนับสนุนภายนอก)
- ซ้อมแผนซ้อมเพื่อเตรียมความพร้อมรับมือ

R1: Response

การตอบสนองภาวะวิกฤติ

- ดูแลความปลอดภัยของนักเรียน ครู และผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด
เป็นอันดับแรก
- ปฐมพยาบาลทางใจเคสเป้าหมายและครอบครัว ร่วมกับ
ทีมวิกฤติสุขภาพจิต (MCATT)
- เยียวยาจิตใจนักเรียนและครูกลุ่มเสี่ยงสูงและกลุ่มเสี่ยง
(ไข่นาง-ไข่นาง) ตามความใกล้ชิดกับเหตุการณ์
- สื่อสารในโรงเรียนเพื่อสร้างความเข้าใจ "ตระหนัก ไม่ตระหนก"
และเกิดความร่วมมือในการแก้ไขสถานการณ์
- สื่อสารสู่สังคม เพื่อสร้างความเข้าใจกับครอบครัว ชุมชน
และสังคม

R2: Recovery

ฟื้นฟูในโรงเรียนหลังเกิดวิกฤติ

- จัดการสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการใช้ชีวิตและจัดการการเรียนรู้สำหรับนักเรียนและครู (ไข่ขาว)
- เยียวยาจิตใจกลุ่มเสี่ยงสูงต่อเนื่องจนกลับสู่ภาวะปกติ (ไข่แดง)
- สรุปบทเรียนจากภาวะวิกฤติ เพื่อปรับปรุงระบบป้องกันและเตรียมความพร้อม (2P) ให้เข้มแข็งขึ้น

“

วิกฤติ ป้องกัน
และรับมือได้
หากพวกเราช่วยกัน

”

Mental Health Crisis Referral

กระบวนการประสานให้ผู้ที่อยู่ในภาวะ
วิกฤตสุขภาพจิตได้รับการประเมิน ดูแล รักษา
หรือฟื้นฟูจากบุคลากรหรือหน่วยบริการที่มี
ความเชี่ยวชาญและเหมาะสมกับระดับความ
รุนแรงของปัญหา เพื่อป้องกันอันตราย ลด
ความเสี่ยง และส่งเสริมการฟื้นตัวอย่างต่อเนื่อง

หลักการพิจารณาส่งต่อ

- มีความทุกข์ทางจิตใจรุนแรงจนกระทบต่อการดำเนินชีวิต
- มีความเสี่ยงต่อการทำร้ายตนเองหรือผู้อื่น
- มีอาการทางจิตเวชที่ต้องได้รับการวินิจฉัยหรือรักษา
- มีอาการทางอารมณ์หรือพฤติกรรมที่ไม่ดีขึ้นหลังได้รับการช่วยเหลือเบื้องต้น
- เกินความสามารถผู้ดูแล ครู หรือบุคลากร

ขั้นตอนการส่งต่อ

- ประเมินปัญหาและความเสี่ยง
- อธิบายเหตุผลในการส่งต่อแก่ผู้รับบริการและผู้ปกครอง
- ประสานหน่วยบริการปลายทาง
- จัดเตรียมข้อมูลที่เป็น เช่น ประวัติ ปัญหาที่พบ และผลการประเมิน
- ติดตามผลหลังการส่งต่อ
- วางแผนการดูแลร่วมกันระหว่างครอบครัว โรงเรียน และทีมสุขภาพจิต

The image displays three large, stylized letters in a dark olive green color. The letter 'Q' is on the left, featuring a thick, rounded body with a small tail at the bottom right. The letter 'E' is in the center, characterized by a thick, rounded body with a small loop at the top left and a small tail at the bottom right. The letter 'A' is on the right, featuring a thick, rounded body with a small loop at the top left and a small tail at the bottom right. The letters are set against a plain white background.

Thank you
very much

